

ÚVODEM	11
1. OBECNÉ OTÁZKY	15
1.1 Úvod	15
1.1.1 Jazyk a význam	15
1.1.2 Elementární sémantické jednotky	21
1.1.3 Univerzální lexikální jednotky	26
1.1.4 Vrozené pojmy a osvojování jazyka	29
1.1.5 Univerzální syntax významu	32
1.1.6 Přirozený sémantický metajazyk (PSM)	35
1.1.7 Sémantické invarianty	37
1.1.8 Metodologické otázky	38
1.1.9 Minulost, současnost a budoucnost sémantické teorie PSM	44
1.2 Přehled elementárních sémantických jednotek	48
1.2.1 Původní elementární sémantické jednotky	48
1.2.2 Nové elementární sémantické jednotky	87
1.3 Univerzální gramatika: syntax univerzálních elementárních sémantických jednotek	128
1.3.1 Úvod	128
1.3.2 Úvodní poznámky	129
1.3.3 Nominální prvky: ty, já; někdo, lidé; něco	131
1.3.4 Mentální predikáty: myslet, vědět, chtít, cítit, vidět, slyšet	136
1.3.5 Řeč: říct/mluvit	137
1.3.6 Činnosti, události a pohyb: dělat, dít se / stát se, pohybovat se	138
1.3.7 Existence a život: být a žít / být živý	142
1.3.8 Determinátory a kvantifikátory: ten, ten samý, jiný; jeden, dva, hodně, některý, všechno	143
1.3.9 Augmentor: víc	147
1.3.10 Evaluátory: dobrý a špatný	148
1.3.11 Deskriptory: velký a malý	149
1.3.12 Čas: kdy, po, před, dlouho, krátce, teď	149
1.3.13 Prostor: kde; daleko, blízko; pod, nad; strana; uvnitř; tady	151
1.3.14 Větné konektory: protože / z toho důvodu, jestli/že, kdyby ... (tak) by	155
1.3.15 Větné operátory: ne a možná	157
1.3.16 Metapredikát: moct	159
1.3.17 Intenzifikátor: velmi	159
1.3.18 Taxonomie a partonomie: druh (něčeho), část (něčeho)	160
1.3.19 Podobnost: jak/o	161
1.3.20 Obecné závěry	163
1.4 Prototypy a invarianty	166
1.4.1 Úvod	166

1.4.2	Zneužívání pojmu „prototypu“ v sémantice: několik příkladů	167
1.4.3	Využití „prototypů“ v sémantice: několik příkladů	179
1.4.4	Závěr	187
1.5	Elementární sémantické jednotky a sémantická pole	189
1.5.1	Úvod	189
1.5.2	Přírodní a kulturní druhy	191
1.5.3	Slovesa pro řečové akty	193
1.5.4	Pojmy pro emoce	198
1.5.5	Závěr	203
1.6	Sémantika a „primitivní myšlení“	204
1.6.1	Úvod	204
1.6.2	Univerzálnost pojmu protože / z toho důvodu	205
1.6.3	Univerzálnost pojmu jestli/že	208
1.6.4	Univerzálnost pojmu někdo	212
1.6.5	Univerzálnost pojmu všechno	213
1.6.6	Univerzálnost pojmů vědět a myslet	218
1.6.7	Obecné otázky	226
1.7	Sémantická složenost a role ostenze při osvojování pojmů	232
1.7.1	Úvod	232
1.7.2	Složené pojmy jako konfigurace pojmů jednoduchých	233
1.7.3	Abstraktní pojmy: slova pro emoce	235
1.7.4	Relativně jednoduché konkrétní pojmy: části těla a přírodní prostředí	239
1.7.5	Slova označující teplotu a pojem ‚ohně‘	243
1.7.6	Kulturní a přírodní druhy: ‚chléb‘ a ‚voda‘	246
1.7.7	Spojování pojmů	253
1.7.8	Závěr	254
2.	LEXIKÁLNÍ SÉMANTIKA	257
2.1	Proti přístupu „proti definicím“	257
2.1.1	Jazykový význam	257
2.1.2	Definice jako nástroj pro srovnávání různých kultur	258
2.1.3	Pojem sémantického invariantu	260
2.1.4	Určitost významu	262
2.1.5	Problémy spojené s polysémií	262
2.1.6	Lexikální význam a ilokuční rétorické prostředky	265
2.1.7	Rodinné podobnosti	266
2.1.8	Slovníkové definice	271
2.1.9	Jerry Fodor o definicích	275
2.1.10	Závěr	278
2.2	Sémantika a lexikografie	279
2.2.1	Úvod	279

2.2.2	Rozsah slovníku versus adekvátnost a pravdivost uváděných informací	280
2.2.3	Uvádění nepravdivých informací	281
2.2.4	Uvádění zbytečných informací	283
2.2.5	Zaměňování významu a znalostí či vědomostí	283
2.2.6	Příliš široké definice	285
2.2.7	Sémantický invariant	287
2.2.8	Na obranu diskretnosti významu	290
2.2.9	Rozlišení polysémie a vágnosti	293
2.2.10	Vyhýbání se kruhovým definicím	297
2.2.11	Nedefinovatelné jednotky jako základ definic	301
2.2.12	Užívání jednoduchého jazyka	306
2.2.13	Nové způsoby definování	307
2.2.14	Závěr	311
2.3	Význam výrazů pro barvy a univerzálie vidění	312
2.3.1	Úvod	312
2.3.2	Význam a vědecké poznatky	315
2.3.3	Význam a barevné kartičky	319
2.3.4	Význam a psychologická realita	322
2.3.5	Výrazy pro barvy jako citace	323
2.3.6	„Černý“ a „bílý“, „tmavý“ a „světlý“	326
2.3.7	Anglické <i>green</i> , velšské <i>gwyrdd</i> a <i>latuy</i> z jazyka hanunó'o	331
2.3.8	Anglické <i>blue</i> , polské <i>niebieski</i> , ruské <i>голубой</i> a <i>синий</i> , japonské <i>aoi</i> a thajské <i>fáa</i>	334
2.3.9	„Červená“ a „žlutá“	339
2.3.10	Makrobílá a makročerná	343
2.3.11	Makročervená a <i>grue</i>	347
2.3.12	Výrazy pro „smíšené“ barvy	350
2.3.13	„Hnědá“	352
2.3.14	Výrazy pro lokálně výrazné referenty	354
2.3.15	Závěr: chromatologie, kognice a kultura	355
2.4	Sémantika přírodních druhů	359
2.4.1	Úvod	359
2.4.2	Abstraktní a konkrétní pojmy	360
2.4.3	Vědecké poznatky versus běžné znalosti	361
2.4.4	Příklad: „běžné“ versus „vědecké“ myši	363
2.4.5	Důkazy existence běžných lidových pojmů	368
2.4.6	Obecné otázky	371
2.4.7	Závěr	373
2.5	Sémantika a etnobiologie	374
2.5.1	Úvod	374
2.5.2	Etnobiologická analýza: nástroje a metody	376
2.5.3	Typy jazykových důkazů	378

2.5.4 „Formy života“ v běžné anglické lidové zoologii	382
2.5.5 Existují monogenerické „formy života“?	384
2.5.6 „Formy života“ v běžné anglické lidové botanice	386
2.5.7 Polytypické druhy	389
2.5.8 „Gesty“ a „distinktivní rysy“	390
2.5.9 „Skryté podstaty“ a „vlastní jména“	391
2.5.10 Živé organismy a artefakty: podobné, anebo zcela odlišné pojmové kategorie?	395
2.5.11 Závěr	399

3. SÉMANTIKA GRAMATIKY 401

3.1 Sémantická pravidla v gramatice	401
3.1.1 Úvod	401
3.1.2 Sémantická pravidla: dosavadní praxe	404
3.1.3 „Pomnožná substantiva“ a absolutní prediktabilita	406
3.1.4 Důkazy odlišných konceptualizací	409
3.1.5 Záhada slova <i>scales</i> ‚váhy‘	411
3.1.6 Prediktabilita a různé jazyky	414
3.1.7 Různé kultury, různé konceptualizace	419
3.1.8 Sémantika gramatického rodu	421
3.1.9 Podvědomý charakter sémantických pravidel	423
3.1.10 Závěr	424
3.2 Sémantické základy gramatického popisu a jazykové typologie: tranzitivita a reflexivita	426
3.2.1 Úvod	426
3.2.2 Jedinečnost sémantických a gramatických systémů	428
3.2.3 Typologie a sémantika	431
3.2.4 Reflexivní konstrukce	433
3.2.5 Tranzitivní konstrukce	444
3.2.6 Závěr	450
3.3 Srovnávání gramatických kategorií v různých jazycích: sémantika evidenciálních výrazů	451
3.3.1 Úvod	451
3.3.2 Jazyk kashaya	452
3.3.3 Kečuánština	459
3.3.4 Jazyk wintu	464
3.3.5 Jazyk maricopa	472
3.3.6 Bulharština a makedonština	477
3.3.7 Závěr	483
3.3.8 Přehled sémantických formulí navržených pro jednotlivé evidenciální sufiky	484

TEORIE PŘIROZENÉHO SÉMANTICKÉHO METAJAZYKA (DOSLOV K ČESKÉMU VYDÁNÍ)	489
TERMINOLOGICKÝ SLOVNÍČEK ČESKO-ANGLICKÝ	499
TERMINOLOGICKÝ SLOVNÍČEK ANGLICKO-ČESKÝ	501
POZNÁMKA PŘEKLADATELE	505
 POUŽITÁ LITERATURA	 507
REJSTŘÍK SLOV A TVARŮ	527
JMENNÝ A VĚCNÝ REJSTŘÍK	536